

1. Lekcja pierwsza

jeden, jedna, jedno *one*
pierwszy, pierwsza, pierwsze *first*

INTRODUCING-SENTENCES.
PREDICATE ADJECTIVES.
NOUNS AND NOUN GENDER.
MODIFIERS OF NOUNS.
FUNCTION WORDS.
PRESENT AND FUTURE OF 'BE'
Mini-lekcja: POLISH NUMBERS.

panna *miss, maiden. Virgo. sierpień August. w sierpniu in August. wrzesień September. we wrześniu in September.*

1.A. Cześć!

Meeting and greeting. Informal style. 3

1.B. Dzień dobry!

Meeting and greeting. Formal style. 13

1.C.1. Co to jest?

Asking and saying what something is. 22

1.C.2. Kto to jest?

Asking and saying who someone is. 24

1.D. Dobrze wyglądasz.

Complimenting someone on their appearance 31

1.E. Autobus

Waiting for a bus. Making an acquaintance at the bus stop. 39

Warszawa: Pałac Kultury i Nauki *Warsaw: Palace of Culture and Science.*

Pałac Kultury i Nauki w Warszawie (The Palace of Culture and Science), located in the center of downtown Warsaw. Originally named after Soviet leader Joseph Stalin, at 42 stories and 231 meters high, it is still the tallest building in Poland. It was built on the cleared-out ruins of bombed-out downtown Warsaw in 1952-1955 by Soviet architects and some 3500 Russian laborers, the “gift of the Soviet people” to the people of Poland. It is an example of the Soviet Gothic style (reaching for the sky), and its exterior boasts monumental examples of socialist-realist sculpture. The building houses theaters, cinemas, restaurants, bookstores, restaurants, public institutions, and many private offices. Older Poles resent the building as a reminder of past Soviet oppression, while it finds more acceptance among the younger generation who grew up with it.

A. Cześć! (Agata i Andrzej spotykają się na uniwersytecie)

Informal style. Two classmates meet on campus.

Agata: Cześć, Andrzej!

Andrzej: Cześć, Agata! Jak się masz?

Agata: Tak sobie. <Dość dobrze.> Co słychać? <Jak leci?>

Andrzej: Nic nowego. A co słychać u ciebie?

Agata: Też nic.

Andrzej: Gdzie teraz idziesz?

Agata: Idę na zajęcia. Jak zwykle <zawsze>, jestem spóźniona.

Andrzej: A ja idę do domu, to na razie.

Agata: Cześć, do zobaczenia!

Hi, Andrzej!

Hi, Agata! How are you?

So-so. <Fairly well.> What's new? <How's it going?>

Nothing new. What's new with you?

Also nothing.

Where are you going?

I'm going to class. As usual <always>, I'm late.

And I'm going home, so see you.

Hey, see you!

1. LEKCJA PIERWSZA

Do zapamiętania *for memorization*

Co słycać?

Cześć!

Do zobaczenia!

Dość dobrze.

Gdzie teraz idziesz?

Idę do domu

Idę na zajęcia

Jak leci?

Jak się masz?

Jak zwykle, jestem spóźniony (f. spóźniona).

Na razie!

Nic nowego.

Tak sobie.

Uwagi *notes*

co słycać? what's up, literally, 'what's to hear?'

cześć hi, bye. An informal greeting.

do zobaczenia see you, so long

iść to go. **idę** I go, **idziesz** you go, **idzie** he, she, it goes (on foot)

jak leci? How's it going?

jak zwykle as usual. **jak zawsze** as always

jestem I am. **jesteś** you are, **jest** he, she, it is.

na razie so long. Literally, 'for the moment, for the time being'.

odpowiadać -am -asz answer

on he, **ona** she

potem *av* then, afterwards

sobie (here:) to each other

spotykać się -am -asz meet (one another)

spóźniony (f. **spóźniona**) *aj* late

to (here:) so, then

uwaga *f* note, observation

więc *conj* so

witać się -am -asz greet each other

zajęcia *pl form* classes. **na zajęciach** in class.

na zajęcia to class

zawsze *av* always

żegnać się -am -asz say goodbye

że *subordinating conjunction* that

Pytania *questions* (for both written and oral responses)

Question words: **co** *what?* **czy?** *yes/no question particle.* **dlaczego** *why?* **gdzie** *where?* **jak** *how?* **kiedy** *when?* **kto** *who?*

1. Gdzie teraz idzie Agata? *Where is Agata going now?*
2. Gdzie idzie Andrzej? *Where is Andrzej going?*
3. Jak się ma Agata? *How is Agata?*
4. Co słycać u Andrzeja? *What's new (to hear) with Andrzej?*
5. Kto jest spóźniony? *Who is late?*
6. Czy Agata jest zwykle spóźniona? *Is Agata usually late?*
7. Czy ona jest zawsze spóźniona? *Is she always late?*
8. Kto idzie na zajęcia? *Who is going to class?*

9. Kto idzie do domu? *Who is going home?*

Answer **tak** yes or **nie** no (or **chyba tak** probably so, **chyba nie** probably not): **nie wiemy** we don't know.

Prawda/Nieprawda (right/wrong): if wrong, explain why.

1. Agata jest spóźniona.   3. Agata idzie do domu.   5. Agata zawsze jest spóźniona.
2. Andrzej idzie na zajęcia.   4. Andrzej jest spóźniony. 6. Andrzej idzie do domu.

Historia

Andrzej i Agata *spotykają się na uniwersytecie. Witają się.* Andrzej *pyta*, jak Agata się ma, i *ona mówi*, że tak sobie. Ona *pyta*, co *u niego* słychać. Nic nowego, *mówi* Andrzej. *Potem* Andrzej *pyta*, gdzie Agata idzie, a *ona odpowiada*, że idzie na zajęcia i, jak zwykle, jest spóźniona. Andrzej *mówi*, że *on* idzie do domu, *więc mówią sobie* do zobaczenia.

TRANSLATION (translations of the summary of the conversations are given in this lesson only):

Andrzej and Agata meet at the university. They greet each other. Andrzej asks how Agata is, and she says so-so. She asks what's new with him. Nothing new, says Andrzej. Then Andrzej asks where Agata is going, and she answers that she is going to class and, as usual, she is late. Andrzej says that he is going home, so they say good-bye to each other.

spotykają się they meet. **witają się** they greet each other. **ona** she. **mówi** (s)he says. **potem** then. **u niego** (here:) with him. **on** he. **mówią** they say. **sobie** to each other. **odpowiada** answers. **że** sub. conj. that. **więc** so.

na zajęcia to class. **na zajęciach** in class. A large lecture class at Łódź University.

1. LEKCJA PIERWSZA

GRAMATYKA 1.A.

REVIEW OF POLISH CONSONANT SOUNDS AND LETTERS.

- Equivalent Polish/English sounds using the same letters: **p b f m t d s z n k g**.
- Equivalent Polish/English sounds using different letters: **w** "v", **ł** "w", **j** "y", **ch** "h". Polish **ch**, also sometimes spelled **h**, is more heavily aspirated than English "h".
- More or less equivalent Polish/English sounds, but still pronounced noticeably differently: **r** (trilled r, rolled on the tip of the tongue); **l** (soft l; like r, it is pronounced on the tip of the tongue).
- Sounds which are considered to be two sounds in English, but one sound in Polish: **c** "ts", **dz** "dz".
- Special letters and letter-combinations for the hushing sounds and **ń**:

"soft"	"hard"	closest English sound
ć (ci-)	cz	"ch"
ś (si-)	sz	"sh"
ź (zi-)	rz or ż	"zh"
ź (dzi-)	dź	"j"
ń (ni-)		"ni" in <i>onion</i>

To practice these sounds, see the introductory section *Polish Sounds, Spelling, and Pronunciation*, and the soundfiles used to illustrate them.

WHAT IS THIS/THAT? **Co to jest?**

The construction **Co to jest?** is the way to ask what something "is." The answer is of the type **To jest długopis.** *That's a ball-point.*, **To jest szkoła.** *That's a school*, **To jest muzeum** *That's a museum*, and so on.

WHO IS THAT? **Kto to jest?**

One asks about the identity of someone with the question **Kto to jest?** The answer is of the type **To jest Marta Czechowska.** *That is Marta Czechowska*, **To jest nasz sąsiad** *That's our neighbor*.

The **to jest** construction may be used to introduce two people to one another, as in **To jest pani Ewa Suhecka, наша stara znajoma, a to jest nasz sąsiad, pan Józef Wilczek.** *This is Ms. Ewa Suhecka, our old acquaintance, and this is our neighbor, Mr. Józef Wilczek.*

The **to jest** construction is what may be called a “pointing”, “indicating”, or “identifying” phrase: it says what something “is”, what its identity is or what its name is.

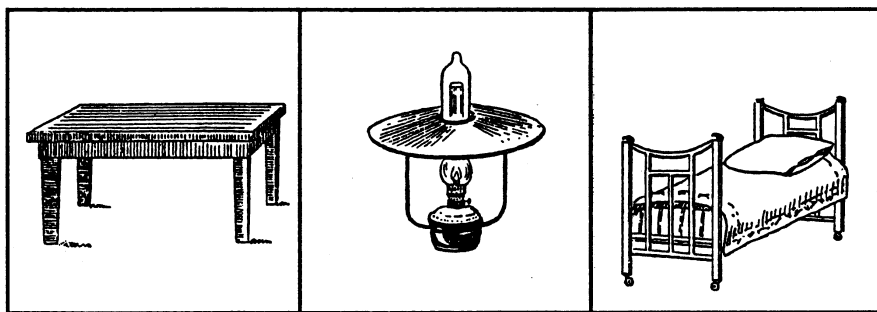
NOUNS AND NOUN GENDER. Polish nouns may be of masculine, feminine, or neuter gender. Gender is a purely grammatical property of nouns, with little or no meaning. However, from the point of view of grammatical correctness, gender is of great practical importance, because modifiers and some verb endings agree with a noun in gender, i.e., they change endings according to the gender of the noun they agree with or refer to.

1. **MASCULINE NOUNS** usually end in a consonant: **budynek** *building*, **długopis** *ball-point*, **dom** *house, home*, **hotel** *hotel*, **obraz** *picture*, **ołówek** *pencil*, **papier** *paper*, **samochód** *car, automobile*, **stół** *table*, **sufit** *ceiling*, **uniwersytet** *university*, **zeszyt** *notebook*. A good many masculine names for persons end in **-a**: **kolega** *colleague, class-mate*, **mężczyzna** *man*.

2. **FEMININE NOUNS** usually end in **-a** (rarely, in **-i**). **kobieta** *woman*, **koleżanka** *f. colleague, class-mate*, **kreda** *chalk*, **książka** *book*, **lampa** *lamp, light*, **mapa** *map*, **Polska** *Poland*, **podłoga** *floor*, **szkoła** *school*, **ściana** *wall*, **tablica** *blackboard*, **pani** *lady*, **gospodyni** *landlady*. Some feminine nouns end in palatal consonants: **noc** *night*, **rzecz** *thing*, **twarz** *face*.

3. **NEUTER NOUNS** usually end in **-o**: **biurko** *desk*, **drzewo** *tree*, **dziecko** *child*, **krzesło** *chair*, **łóżko** *bed*, **okno** *window*, **pióro** *pen, feather*, **radio** *radio*, **słowo** *word*. Some neuter nouns end in **-e**: **pytanie** *question*, **zadanie** *assignment*, **zdanie** *opinion, sentence*, **życie** *life*; some end in **-ę**: **imię** *first name*, **zwierzę** *animal*; and a few end in **-um**: **muzeum** *museum*, **laboratorium** *laboratory*.

Masculine, feminine, and neuter nouns: **stół**, **lampa**, **łóżko**.

4. **NOUNS REFERRING TO PEOPLE** are generally masculine or feminine according to sex; and many personal nouns have separate male and female forms: **kolega** (m.), **koleżanka** (f.) *colleague, class-mate*, **lektor** (m.), **lektorka** (f.) *language teacher*, **nauczyciel** (m.), **nauczycielka** (f.) *(school)teacher*, **student** *student* (m.), **studentka** (f.) *student*, **sąsiad** (m.), **sąsiadka** (f.) *neighbor*, **uczeń** (m.), **uczennica** (f.) *school-boy/girl*. However, the word **osoba** *person* is simply

1. LEKCJA PIERWSZA

---

a noun of feminine gender. It always takes feminine agreement, whether it refers to a man or a woman. The word **profesor** *professor* does not have special male and female forms. Instead, one distinguishes reference if necessary by prefacing the word with the titles **pan** or **pani**: **pan profesor** (m.), **pani profesor** (f.). When preceded by **ten**, **ta**, the titles **pan** and **pani** also serve as the words for 'gentleman' and 'lady': **Ten pan to nasz sąsiad.** *That gentleman is our neighbor.* **Ta pani jest miła.** *That lady is nice.*

5. ADJECTIVAL NOUNS are adjectival in form, but have the function of nouns in sentences. They often refer to people. Examples are **krewny** (f. **krewna**) *relative*, **narzeczony** (f. **narzeczona**) *fiancé(e)*. **znajomy** (f. **znajoma**) *friend, acquaintance*.

ABSENCE OF DEFINITE AND INDEFINITE ARTICLES. Polish does not have correspondents to the English definite and indefinite articles *a(n)* and *the*. One determines the definiteness of an item from context:

Tu jest długopis. *Here is a/the ball-point.*

Tu jest książka. *Here is a/the book.*

Tu jest krzesło. *Here is a/the chair.*

The pronominal adjective **ten** (m.) **ta** (f.) **to** (n.) may be used for emphasis:

Gdzie jest ten długopis? *Where is this/that ball-point?*

Gdzie jest ta książka? *Where is this/that book?*

Gdzie jest to krzesło? *Where is this/that chair?*

The modifier **tamten** (m.) **tamtą** (f.) **tamtó** (n.) is used for especially contrastive emphasis: 'that other one', 'that one over there'.

Ten dom jest nowy, a tamten jest stary. *That house is new, while that one over there is old.*

MODIFIERS (ADJECTIVES AND PRONOMINAL ADJECTIVES). An adjective is a word which modifies a noun as to characteristic, quality or type. Adjectives and most pronominal modifiers (like 'this', 'that', 'our', etc.) agree with the modified noun according to the noun's gender. In practice, this means that the adjective or pronominal modifier changes endings according to the gender of the noun modified. The typical adjective endings are **-y** (m.), **-a** (f.), and **-e** (n.). Adjectives are cited in dictionaries in the masculine form.

dictionary form	masculine	feminine	neuter
dobry <i>good</i>	dobry	dobra	dobrze
duży <i>big, large</i>	duży	duża	duże

ładny <i>pretty</i>	ładny	ładna	ładne
mały <i>small</i>	mały	mała	małe
miły <i>nice</i>	miły	miła	miłe
młody <i>young</i>	młody	młoda	młode
nowy <i>new</i>	nowy	nowa	nowe
pierwszy <i>first</i>	pierwszy	pierwsza	pierwsze
stary <i>old</i>	stary	stara	stare
ważny <i>important</i>	ważny	ważna	ważne
zły <i>bad</i>	zły	zła	złe

Also: **interesujący** *interesting*, **wymagający** *demanding*, **wspaniały** *great, marvelous*, and so on.
Examples:

nowy dom <i>new house</i>	wspaniały hotel <i>a great hotel</i>
nowa lampa <i>new lamp</i>	wspaniała szkoła <i>a great school</i>
nowe pióro <i>new pen</i>	wspaniałe muzeum <i>a great museum</i>

Some masculine nouns designating persons end in **-a** but take masculine gender agreement:
nowy kolega *new class-mate, colleague*.

After **k** and **g**, the ending **-y** is respelled **-i**, and **-i-** is added before the ending **-e**:

drogi <i>expensive</i>	drogi	droga	drogie
jaki <i>what kind, what sort</i>	jaki	jaka	jakie
taki <i>such (a), so</i>	taki	taka	takie

Pronominal modifiers may have slightly different masculine or neuter endings from adjectives:

ten <i>this, that</i>	ten	ta	to
tamten <i>that over there</i>	tamten	tamta	tamto
jeden <i>one</i>	jeden	jedna	jedno
nasz <i>our</i>	nasz	nasza	nasze

Examples:

- m.* **ten nowy samochód** *that new car*
- f.* **ta nowa szkoła** *that new school*
- n.* **to nowe słowo** *that new word*

- m.* **nasz nowy lektor** *our new language instructor*
- f.* **nasza nowa szkoła** *our new school*
- n.* **nasze nowe zadanie** *our new assignment*

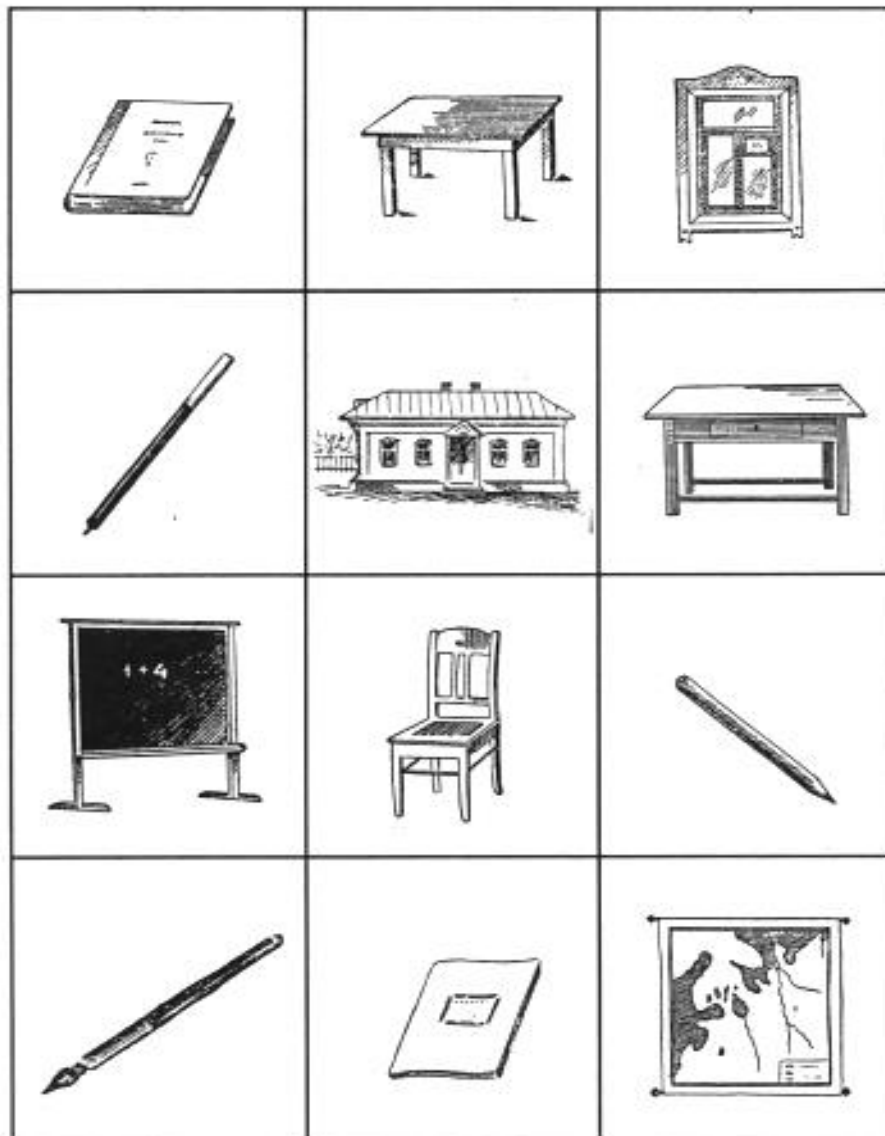
1. LEKCJA PIERWSZA

---

m. jeden dobry student one good student (m.)

f. jedna dobra osoba one good person

n. jedno małe dziecko one small child

Co to jest? biurko desk, długopis ball-point, dom house, krzesło chair, książka book, mapa map, okno window, ołówek pencil, pióro pen, stół table, tablica blackboard, zeszyt notebook.

ĆWICZENIA 1.A.

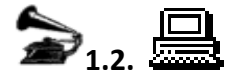
1.1. Give a logical response:

Cześć!	Gdzie teraz idziesz?
Jak się masz?	Jesteś spóźniona?
Co słychać?	Idziesz na zajęcia?
Do zobaczenia!	Na razie.

1.2. *Demonstrative pronoun **ten ta to**. Gender agreement.*

biurko: **to biurko** *that desk*.

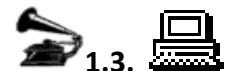
budynek, długopis, imię, kobieta, kolega, koleżanka, kreda, krzesło, książka, laboratorium, lektor, mężczyzna, muzeum, noc, obraz, osoba, pytanie, radio, rzecz, sąsiad, słowo, stół, szkoła, zadanie, zeszyt, znajoma, znajomy, zwierzę.

1.2.

1.3. *'our **nasz nasza nasze**. From Exercise 1.2, choose at least six appropriate nouns of different genders to use with **nasz nasza nasze** 'our'.*

To jest nasze zadanie. *This is our assignment.*

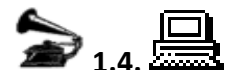
1.3.

1.4. *Identity statements with **to jest**. In b, use the adjective 'new', or any other adjective that makes sense.*

lampa: a. To jest **lampa**. *That's a lamp.*

b. To jest **nowa lampa**. *That's a new lamp.*

tablica, sufit, krzesło, kreda, stół, zeszyt, ołówek, biurko, ściana, obraz, szkoła.

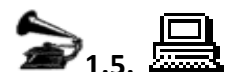
1.4.

1.5. *'Here' **tu** 'there' **tam**; adjective and modifier agreement. Vary the adjective.*

szkoła: a. Tu jest **dobra szkoła**. *Here's a good school.*

b. Tam jest **nasza nowa szkoła**. *There is our new school.*

stół, samochód, radio, muzeum, książka, uniwersytet.

1.5.

1. LEKCJA PIERWSZA

1.6. 'That' (**ten ta to**). Create complete sentences.

szkoła, nowy: **Ta szkoła jest nowa.** *That school is new.*

słowo, ważny; samochód, drogi; obraz, ładny; książka, interesujący; muzeum, wspaniały.

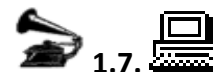

1.7. 'one' **jeden jedna jedno**. In b., supply your own adjective.

krzesło: a. **jedno krzesło.**

b. Tu jest **jedno dobre krzesło.** *Here is one good chair.*

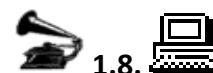
lampa, radio, ołówek, drzewo, szkoła, student, zdanie, długopis, imię, lekcja.

1.8. *such a* **taki taka takie.**

krzesło, duży: **takie duże krzesło.** *such a large chair.*

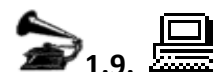
obraz, ładny; hotel, drogi; książka, interesujący; szkoła, wymagający; student, dobry; imię, ładny; słowo, ważny.

1.9. Identity statements using **to** as a connector. Choose between **ten pan** and **ta pani**.

lektor: **Ten pan to nasz nowy lektor.** *That man is our new language-teacher.*

sąsiad, kolega, koleżanka, lektorka, sąsiadka, profesor.

Dzień dobry! Hello!

1.B. Dzień dobry!

Formal style. Two people out shopping, casual acquaintances, meet on the street.

Pan Karol: Dzień dobry pani!

Pani Maria: Dzień dobry panu! Jak się pan ma?

Pan Karol: Dobrze, dziękuję. A pani?

Pani Maria: Też dobrze. Co pan tu robi?

*Pan Karol: Robię zakupy. Przepraszam, ale **bardzo** <trochę> się śpieszę. <Muszę lecieć.>*

*Pani Maria: Ja też muszę iść. **To do widzenia.***

*Pan Karol: **Do widzenia.***

Hello (madam)!

Hello (sir)! How are you, sir?

Fine thanks. And you (madam)?

Also fine. What are you doing here?

I'm doing (some) shopping. Excuse me, but I'm in a big <a bit of a> hurry. <I've got to run.>

I have to go too. So good-bye.

Good-bye.

1. LEKCJA PIERWSZA

Do zapamiętania

Bardzo się śpieszę.
Co pan(i) tu robi?
Do widzenia.
Dobrze, dziękuję.
Dzień dobry pani!

Dzień dobry panu!
Ja też muszę iść.
Jak się pan(i) ma?
Przepraszam.
Robię zakupy.

Uwagi

ale but

co pan (pani) tu robi? What are you doing here? Literally, 'what is sir (madam) doing here?'. An ordinary level of formality with casual acquaintances.

do widzenia good-bye

dzień dobry hello. Literally, 'good day'. This greeting is used as a general all-purpose greeting in the morning, daytime, and early evening. In the late evening one uses **dobry wieczór** good evening.

dzień dobry panu (pani). literally, 'good day to you, sir (madam)'. The expression uses Dative-case forms of **pan** and **pani**.

ja też I too ("me too")

jak się pan(i) ma? how are you? A fairly earnest inquiry about someone's health. Informal **jak się masz** is more frequent (see conversation A).

muszę iść I have to go. **muszę wracać** I have to be getting back.

Pan Karol Mr. Karol, **Pani Maria** Ms. Mary.

The titles **Pan** Mr. and **Pani** Ms. are used with first names in normal friendly but formal conversation.

pan gentleman, sir. **pani** lady, madam (southern U.S. ma'am) These are forms of polite address, used as de facto 2nd-person pronouns in the sense "you".
dzień dobry panu/pani. Dative case forms of **pan/pani** (Lesson 7).

przepraszam excuse me, I'm sorry, I beg your pardon. The letter-combination **prze-** is pronounced "psze-": "prze-PRA-szam".

robić do: **robię** I do, **robisz** you-sg. do **robi** he, she, it does.

śpieszyć się to be in a hurry **śpieszę się** I am in a hurry **śpieszysz się** you are in a hurry, **śpieszy się** (s)he is in a hurry.

bardzo się śpieszę I'm in a big hurry.

trochę się śpieszę I'm in a bit of a hurry
też also

Pytania (for both written and oral response)

In your answers, you may want to make use of the phrases **Tak** yes. **Nie** no. **Chyba tak** probably so. **Chyba nie** probably not. **Nie wiemy** we don't know.

1. Jak się ma pan Karol?
2. A jak się ma pani Maria?
3. Co robi pan Karol?
4. A co robi pani Maria?
5. Kto się śpieszy?
6. Kto robi zakupy?
7. Kto musi już iść?

Tak/Nie/Nie wiemy

1. Pan Karol robi zakupy.	3. Pani Maria też robi zakupy.
2. Pan Karol bardzo się śpieszy.	4. Pan Karol musi już iść.

Historia

Pan Karol i Pani Maria spotykają się *na ulicy* i witają się. *Oni nie znają się zbyt dobrze*. Pani Maria pyta, jak Pan Karol się ma i on mówi, że dobrze, a potem on pyta, jak pani Maria się ma. Ona odpowiada, że też ma się dobrze. Potem ona pyta, co on tam robi, a on odpowiada że robi zakupy. On też mówi, że bardzo się śpieszy. Pani Maria mówi, że ona też musi iść, więc mówią *sobie* do widzenia.

TRANSLATION. Karol and Maria meet each other on the street. They don't know each other very well. Maria asks how Karol is, and he says fine, and then he asks how he is. Maria answers that she is also fine. Then she asks what he is doing there, and he answers that he is shopping. He also says that he's in a big hurry. Maria says that she also has to go, so they say good-bye to each other.

ulica f street. **na ulicy** on the street. **witają się** they greet each other. **oni nie znają się zbyt dobrze** they don't know each other too well. **sobie** to each other.

1. LEKCJA PIERWSZA

GRAMATYKA 1.B.

THIRD-PERSON SINGULAR PRONOUNS. The 3rd-person pronouns **on** *he, it*, **ona** *she, it*, **ono** *it* refer to nouns according to grammatical gender, not according to sex (although **on** and **ona** also have their expected sexual reference). Hence one refers to **szkoła** *school* with **ona** *she*, to **hotel** *hotel* with **on** *he*, and to **muzeum** *museum* with **ono** *it*.

See:

To jest nasz hotel. On jest nowy. *That is our new hotel. It is new.*

To jest nasza szkoła. Ona jest nowa. *That is our new school. It is new.*

To jest nasze muzeum. Ono jest nowe. *That is our new museum. It is new.*

The 3rd-person titles **pan** *sir, Mr.* and **pani** *madam, lady, Mrs., Ms.* are used in the sense of 'you' when addressing strangers and persons with whom one is on a formal basis. THEY NEVER MEANS 'HE', 'SHE'. These de facto 2nd-person pronouns take the 3rd-person form of the verb:

Co pan (pani) robi? *What are you doing? (formal; literally, 'what is sir/madam doing?')*

Contrast with:

Co robisz? *What are you doing? (informal).* Assume you are on a formal basis with a person unless you know otherwise.

As noted earlier, when preceded by modifiers, especially by the pronominal modifiers **ten** and **ta**, these words acquire the meaning 'gentleman', 'lady' or, more generally, 'man', 'woman':

Ten pan jest bardzo stary. *That man (gentleman) is very old.*

Ta pani jest bardzo miła. *That woman (lady) is very nice.*

THE VERB 'TO BE' IN THE PRESENT AND FUTURE (SINGULAR). Here are the present and future tense forms (singular) of the verb **być** *to be*. The optional (for the moment) plural forms are given in plain type.

być *to be*

jestem *I am*

jestes *you (sg.) are (informal)*

jest *he, she, it is*

jestemy *we are*

jesteście *you (pl.) are*

są *they are*

będę *I will be*

będziesz *you will be*

będzie *he, she, it will be*

będziemy *we will be*

będziecie *you (pl.) will be*

będą *they will be*

Jestem / am (a no-longer-published women's magazine cover). The lead article deals with **Wiosenne manewry z wagą** *springtime maneuvers with one's weight*.

PRESENT TENSE OF VERBS. Verbs are listed in the glossary in the infinitive (the form that means 'to go', 'to do', and so on). Next to the infinitive are the 1st person singular (the "I" form) and the 2nd person singular (the "you" form), from which the other verb forms may be derived.

verb (infinitive):	1st pers. sg. "I"	2nd pers. sg. "you"	3rd pers. sg. he, she on, ona, pan(i)
być <i>be</i>	jestem	jesteś	jest
chcieć <i>want</i>	chcę	chcesz	chce
iść <i>go (on foot)</i>	idę	idziesz	idzie
mieć <i>to have</i>	mam	masz	ma
mówić <i>say</i>	mówię	mówisz	mówi
musieć <i>must</i>	muszę	musisz	musi
myśleć <i>think</i>	myślę	myślisz	myśli
pytać <i>ask</i>	pytam	pytasz	pyta
robić <i>do</i>	robię	robisz	robi
rozumieć <i>understand</i>	rozumiem	rozumiesz	rozumie
wiedzieć <i>know info</i>	wiem	wiesz	wie
zgodzać się <i>agree</i>	zgadzam się	zgodzasz się	zgodza się
znać <i>know s.t. or s.o.</i>	znam	znasz	zna

1. LEKCJA PIERWSZA

Often, the 1st and 2nd person forms will be abbreviated: **mówić** –*wię* –*isz*, **pytać** –*am* –*asz*

The 1st pers. and 2nd pers. forms of a verb are usually used without any pronoun; **robię** all by itself means 'I do, I am doing', and **robisz** means 'you do, you are doing'. The pronouns **ja** / and **ty** *you (informal, singular)* are used for emphasis:

Ja też idę do domu. *As for me, I'm also going home.*

A ty jak myślisz? *And what do you think?*

For all verbs except **być** *to be* (see above), the 3rd pers. sg. may be derived from the 2nd pers. sg. by subtracting **-sz**:

2nd pers. sg.	3rd pers. sg.
idziesz <i>you go</i>	idzie <i>he, she, it goes</i>
pytasz <i>you ask</i>	pyta <i>he, she, it asks</i>
robisz <i>you do,</i>	robi <i>he, she it does</i>

and so on. The 1st pers. pl. "we" form may be derived by adding **-my** to the 3rd pers. sg. form; the 2nd pers. pl. "you" form may be derived by adding **-cie**:

3rd pers. sg.	1st pers. pl.	2nd pers. pl.
idzie <i>he, she, it goes</i>	idziemy <i>we go</i>	idziecie <i>you (pl.) go</i>
pyta <i>he, she, it asks</i>	pytamy <i>we ask</i>	pytacie <i>you (pl.) ask</i>
robi <i>he, she it does</i>	robimy <i>we do</i>	robicie <i>you (pl.) do</i>

and so on. The 3rd pers. pl. "they" form may be derived by replacing 1st pers. sg. **-ę** by **-ą**, or by replacing 1st pers. sg. **-m** with **-ją**: **idę** *I go*, hence **idą** *they go*; **pytam** *I ask*, hence **pytają** *they ask*.

See Lesson 8 for a summary of the present tense of verbs.

że *that* (subordinating conjunction). Several of the above verbs may be used to introduce reported speech or thought with the subordinating conjunction **że**: **mówić, że...** 'say that', **myśleć, że...** 'think that', **odpowiadać, że...** 'answer that', **rozumieć, że...** 'understand that', **wiedzieć, że...** 'know that', as in

Myślę, że muszę iść *I think (that) I have to go.*

The conjunction **że** may never be omitted, as it often is in English. The comma before **że** is purely orthographical: it is required in writing, but it does not indicate a pause in speech.

FORMAL VS. INFORMAL ADDRESS. As noted above, the 2nd pers. sg. form of a Polish verb is used for informal address, with persons with whom one is on a familiar, first-name basis (family members and close friends). Otherwise, one uses **pan sir** or **pani madam** in combination with the third-person singular form of the verb:

Informal:	Formal:
Co robisz?	Co pan(i) robi? <i>What are you doing?</i>
Gdzie idziesz?	Gdzie pan(i) idzie? <i>Where are you going?</i>
Jak myślisz?	Jak pan(i) myśli? <i>What (how) do you think?</i>
Co mówisz?	Co pan(i) mówi? <i>What are you saying?</i>
Dlaczego pytasz?	Dlaczego pan(i) pyta? <i>Why do you ask?</i>

and so on.

The titles **pan** and **pani** are usually used with a person's first name or, in introductions, with both first and last name. The use of **pan** and **pani** with the last name only is stiff and formal. In other words, given **Julia Skoczyńska**, as long as one has met her and she is, therefore, an acquaintance, one should address her as **pani Julia**, not as **!pani Skoczyńska**.

SUMMARY: USE OF PERSONAL PRONOUNS.

1. The 1st and 2nd person pronouns (**ja I, ty you**) are used only for emphasis or contrast; in general, omit them: **Idę I am going. Robisz You are doing.**

2. The 3rd person pronouns **on he/it, ona she/it, ono it** are usually not omitted. **On pyta He asks. Ona idzie She is going. Ono jest. It is.**

3. The plural 3rd pers. pronouns are: **oni** (masculine personal) and **one** (other) *they*.

4. The titles **pan sir, Mr.** and **pani madam, Ms.** are used in formal 2nd-person address. **Co pani robi?** *What are you doing (sir)?* **Jak pani myśli?** *What do you think (madam)?* The pronoun-titles **pan** and **pani** are almost never omitted.

IMPORTANT QUESTION WORDS. Here is a summary of the most important question words:

co? <i>what?</i>	kiedy? <i>when?</i>
kto? <i>who?</i>	dlaczego? <i>why?</i>
czy? <i>whether (asks yes-no questions)</i>	jak? <i>how?</i>
dokąd? <i>where to?</i>	jak długo? <i>for how long?</i>
gdzie? <i>where?</i>	jak daleko? <i>how far?</i>

ĆWICZENIA 1.B

1.10. Respond logically:

Dzień dobry!

Jak się pan(i) ma?

Co pan(i) tu robi?

Przepraszam, muszę iść.

Gdzie pan idzie?

Czy pan robi zakupy?

Bardzo się śpieszę.

Do widzenia!

1.11. *Formal versus informal verb use. Use either **pan** or **pani**.*

Jak się **masz**?   Jak się pani ma? *How are you (formal)*

Gdzie idziesz?

Co robisz?

Gdzie jesteś?

Czy jesteś spóźniona?

Bardzo się śpieszysz?

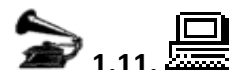
Czy dobrze rozumiesz?

Czy robisz zakupy?

Czy idziesz na zajęcia?

Jak myślisz?

Jak się masz?

1.12. *3rd-person narrative. Narrate the following direct statements.*

Agata: Idę na zajęcia.   **Agata mówi, że ona idzie na zajęcia.** *Agata says that she is going to classes.*

Andrzej to Agata: **Jak się masz?** *Andrzej pyta, jak Agata się ma.*

Andrzej to Agata: Gdzie teraz idziesz?

Agata: Jestem spóźniona.

Andrzej: Idę do domu.

Pani Maria to Pan Karol: Jak się pan ma?

Pani Maria to Pan Karol: Co pan tu robi?

Pan Karol: Robię zakupy.

Pan Karol: Bardzo się śpieszę.

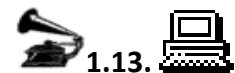
Pan Karol: Muszę iść.

Pani Maria: Ja też muszę iść.

1.13. *Logical adjective use answering questions posed by **jaki jaka jakie** 'what kind'; gender agreement. Use of third-person pronouns. Choose from: dobry, drogi, duży, interesujący, ładny, młody, mały, miły, nowy, spóźniony, stary, ważny, wspaniały, wymagający, zły:*

dom: a. **Jaki** jest **ten dom**? *What's that house like?*
b. **On** jest **nowy**. *It is new.*

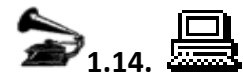
krzesło, obraz, słowo, sąsiadka, profesor, osoba, uniwersytet, lekcja, zwierzę, radio, sufit, książka, pytanie, muzeum, hotel.

1.14. *Give the verb in the 1st person sg. and pl.:*

iść: **idę** *I am going*, **idziemy** *we are going*.

robić, myśleć, być, pytać, mieć, mówić, musieć, rozumieć, wiedzieć, znać, śpieszyć się, chcieć.

1.15. *Make up questions using question words (see under Important Question Words above) and the verbs of exercise 1.14. in the 2nd person sg. Then answer them appropriately in the 1st person sg. Note: **pytać** goes with the preposition **o**: **o co pytasz?** 'what are you asking about?*

iść: - **Gdzie idziesz?** *Where are you going?*
- **Idę do domu.** *I'm going home.*

1. LEKCJA PIERWSZA

---

ratusz (medieval town hall) w Szczecinie in Szczecin.

1.C.1. Co to jest?

Two people walking along the street, one a local, the other a visitor. The visitor wonders what a building they see is.

Mietek: Co to jest?

Małgosia: Co? Gdzie?

Mietek: Tamten budynek. Czy to jest kościół?

Małgosia: Nie, to nie jest kościół tylko stary ratusz <stara szkoła, stare muzeum>.

Mietek: On <ona, ono> wygląda wspaniale

Małgosia: Tak myślisz?

Mietek: Tak.

Małgosia: A ja myślę, że po prostu wygląda dziwnie.

What's that?

What? Where?

That building there. Is that a church?

No, that's not a church but the old city hall <an old school, an old museum>.

It looks marvelous.

You think so?

Yes.

Well I think it simply looks strange.

Do zapamiętania

Co to jest?
 Ja myślę, że on jest po prostu dziwny.
 Jak myślisz?
 Nie zgadzam się
 Tak myślisz?
 Ten budynek wygląda dziwnie.

Ten budynek wygląda wspaniale.
 To chyba jest kościół.
 To jest nowa szkoła.
 To jest nowe muzeum.
 To jest stary ratusz.
 To nie jest kościół tylko ratusz.

1.C.1. Uwagi

czy *conj* 1 whether, or. 2 yes-no question particle
dziwny *aj* strange. *av* **dziwnie**
jak myślisz? what do you think?
kościół *kościół* *mi* church.
Małgosia. Diminutive or familiar form of **Małgorzata** Margaret.
Mietek Diminutive or familiar form of **Mieczysław**.
on he, it, **ona** she, it, **ono** it. Remember that these items refer to nouns by grammatical gender, not by sex; hence **kościół: on; szkoła: ona; muzeum: ono.**

myśleć *-ię, -lisz* think. **jak myślisz?** what do you think? **tak myślisz?** you think so? **nie myślisz?** don't you think so?
po prostu *av* simply
ratusz *mi –a* (medieval) city hall
Szczecin. w Szczecinie 'in Szczecin', a town in the far north west of Poland, near the Baltic Sea
wspaniały *aj* marvelous. *av* **wspaniale**
wyglądać *–am –asz* appear, „look”. Takes adverbs.
zgadzać się *–am –asz* agree
zwyczajny *aj* ordinary

Pytania *questions* (read the following **Historia** first). In your answers, you may want to use **bo** *because*

1. Gdzie są Mietek i Małgosia?
2. Kto dobrze (lepiej-*better*) zna Szczecin?
3. Co to jest za budynek? Czy to jest kościół?
4. Kto myśli, że ten ratusz jest wspaniały?
5. Kto nie zgadza się? Dlaczego?
6. Jak ty myślisz: czy ten ratusz jest wspaniały? dziwny? zwyczajny? interesujący?
7. Czy masz jakiś interesujący budynek czy pomnik-*monument* w twoim mieście? Jaki?
8. Co w twoim mieście zwykle pokazujesz zwiedzającym? *What in your town/city do you usually show to visitors?*

Historia

Mietek i Małgosia są w *Szczecinie*. Małgosia dobrze zna Szczecin, a Mietek *jest tam pierwszy raz* Mietek *widzi jakiś* interesujący budynek. On *pyta*, co to jest. On myśli, że to chyba jest *kościół*. Małgosia *mówi*, że to nie jest kościół *tylko* stary ratusz. On *tylko wygląda* jak kościół. Mietek *mówi*, że on myśli, że ten budynek jest wspaniały. Małgosia *nie zgadza się*. Ona myśli, że on jest *po prostu* dziwny.

TRANSLATION. *Mietek and Małgosia are in Szczecin. Małgosia knows Szczecin, while Mietek was never in Szczecin. Mietek sees some sort of interesting building. He asks what it is. He thinks that it's probably a church. Małgosia says that it's not a church but an old city hall. Mietek says that he thinks that that building is marvelous. Małgosia doesn't agree. She thinks that it is simply strange.*

Szczecin **Szcecin** (town). **W Szczecinie** in Szczecin. **jest tam pierwszy raz** is there for the first time. **widzi** sees. **jakiś** some sort of. **pyta** asks. **chyba** probably. **kościół** church. **mówi** says. **tylko** only. **ratusz** city hall. **wygląda** look, appear. **zgadza się** agrees.

stara szkoła. old school in the old part of Toruń

Dość wymagający lektor a rather demanding instructor

1.C.2. Kto to jest?

On campus, two students talk about their new teacher.

Magda: -Kto to jest?

Who is that?

Marek: -Kto? Gdzie?

Who? Where?

Magda: -Tamten pan (tamta pani).

That gentleman (lady) there.

Marek: - To jest nasz nowy lektor (nasza nowa lektorka), pan Bronisław (pani Beata)

You don't know? That's our new language-tutor (m./f.), Mr. Bronisław (Ms. Beata).

Magda: -On (ona) wygląda dość staro/młodyo (stara/młoda), <nie myślisz?>

S(he) is rather old/young, <don't you think?>

Marek: -Skąd. On (ona) nie jest tak stary/młody (tak stara/młoda).

Not-at-all. (S)he's not so old.

Magda: -Podobno on(a) też jest bardzo wymagający (wymagająca).

Supposedly (s)he is also very demanding.

Marek: -To bardzo możliwe. <On (on) tak wygląda.>

That's very likely. <(S)he looks that way.>

1. LEKCJA PIERWSZA

Do zapamiętania

Kto to jest?
Nie myślisz?
On jest dość młody.
On jest bardzo wymagający.
On nie wygląda tak staro.
Ona jest bardzo wymagająca.
Ona wygląda dość młodo.

Ona nie jest tak stara.
On tak wygląda.
Podobno on jest bardzo wymagający.
Ta pani to nasza nowa lektorka.
Ten pan to nasz nowy lektor.
To bardzo możliwe.

Uwagi

dłaczego why
dość *av* rather, fairly
lektor (f. **lektorka**) lecturer. Used to refer to one's language instructor or tutor.
Magda. Familiar form of **Magdalena**.
Marek. Familiar form of **Mariusz** or **Marian**.
możliwy *aj* possible
podobno *av* supposedly

raczej *av* rather
skąd literally, 'from where'? Colloquially, 'what do you mean?', 'not at all'
słyszeć –*szę* –*szysz* hear
tamten pan that gentleman, **tamtą panią** that lady
widzieć –*dzę* –*dzisz* see
wymagający *aj* demanding. *av* **wymagająco**

Pytania (read the following **Historia** first)

1. Gdzie teraz są Marek i Magda?
2. Kogo (whom) Magda widzi? Kto to jest?
3. Kto myśli, że ten pan (ta pani) wygląda raczej staro (staro)? Kto nie zgadza się? Co on (ona) myśli i mówi?
4. Czy Magda wie na pewno (for sure), że ich nowy lektor (nowa lektorka) jest bardzo wymagający (wymagająca)? Co Marek mówi?

Historia

Magda i Marek są *na uniwersytecie*. Magda *widzi kogoś* i pyta, kto to jest, bo ona nie wie. Marek *natomiast* wie. On mówi, że to jest *ich* nowy lektor. Magda mówi, że ona myśli, że ta osoba wygląda raczej staro. Marek nie zgadza się. On mówi, że *ich* lektor nie jest tak stary. On podobno też jest bardzo wymagający, mówi Magda. Marek myśli, że to jest bardzo możliwe. On *rzeczywiście* tak wygląda, on mówi.

na uniwersytecie at the university. **widzi kogoś** sees someone. **natomiast** by contrast, however. **ich** *poss pron* their. **raczej** *av* rather. **podobno** *av* supposedly. **możliwy** possible. **tak** (here:) that way. **rzeczywiście** *av* actually.

TRANSLATION. Magda and Marek are at the university. Marta sees someone and asks who it is, because she doesn't know. Marek, however, knows. He says that that is their new language tutor. Magda says that she thinks that that person looks rather old. Marek doesn't agree. He says that he is not at all so old. He supposedly is also very demanding, says Magda. Marek thinks that that is very possible. He actually looks like it, he says.

bardzo wymagający lektor a very demanding instructor

1. LEKCJA PIERWSZA

GRAMATYKA 1.C

NOTES ON CERTAIN CONSONANTS

ch The letter-combination **ch** is similar to English "h", but with slightly more friction. Do not pronounce **ch** like English *ch* in *cheese* or *patch* because this is interpreted as Polish **cz**. The difficulty with the sound **ch** is partly visual; however, it also has to do with the fact that the English "h" sound does not occur between vowels and at the end of words, as Polish **ch** does, so English speakers do not expect it to occur there. Practice: **chyba** *probably*, **chory** *sick*, **cichy** *quiet*, **ucho** *ear*, **dach** *roof*, **szachy** *chess*, **niech** *let*, **śmiech** *laughter*, **orzech** *nut*, **kuchnia** *kitchen*, **ruch** *movement, traffic*, **duch** *spirit*.

c Before the letter **i**, the letter **c** (without any mark above it) is pronounced like **ć**: **ciasto** "ćasto" *dough*, **cicho** "ćicho" *quiet*. Otherwise, **c** is pronounced like English **ts** in *cats*. Do not pronounce **c** like "hard English c" in *cat*, because this is only the sound of Polish **k**. The difficulty with this sound is partly visual, but it also has to do with the fact that the English "ts" sound does not usually occur between vowels and at the beginning of words, as **c** does in Polish. Practice: **co** *what*, **cały** "CA-ły" *whole*, **cena** "CE-na" *price*, **cudzy** "CU-dzy" *foreign*, **cyrk** *circus*, **taca** "TA-ca" *tray*, **dziecko** "DŻEC-ko" *child*, **koc** *blanket*, **noc** *night*, **nic** *nothing*.

LETTER-COMBINATIONS WITH z

By itself the letter **z** is pronounced like English "z". Before the letter **i**, the letter **z** (without any mark above it) is pronounced like **ź**: **ziarno** "źarno" *grain*, **zima** "żima" *winter*. Otherwise, **z** is pronounced just like English **z** in *zoo*. While the letter **z** is not frequent in English, the letter and sound "z" is common in Polish. Do not slur plain Polish **z**, for this becomes confused with the Polish sounds **ź** or **ż**. Practice: **za** *in exchange for*, **zebra** *zebra*, **zysk** *profit*, **ze mną** "ZE-mną" *with me*, **faza** *phase*, **beze mnie** "be-ZE-mnie" *without me*. In word-final position, **z** is pronounced "s": **bez** "bes" *without*, **płaz** "płas" *reptile*, **raz** "ras" *once*, **wóz** "vus" *cart, car*.

cz The letter-combination **cz** represents a sound similar to "tch" in English *watch*. Practice: **czas** *time*, **często** *often*, **oczy** *eyes*, **uczyć** *teach*, **poczta** *mail, post-office*.

dz Before the letter **i**, the letter-combination **dz** is pronounced like **dź**: **dziób** "dżup" *beak*, **dziwny** "dżiwny" *strange*. Otherwise, the letters **dz** (without any mark above the **z**) are pronounced like English **dz** in *adze*. Practice: **chodzę** "CHO-dzę" *I walk*, **widzę** "WI-dzę" *I see*. In word-final position, **dz** is pronounced "c": **wódz** "wuc" *leader*. Polish verbs often show an alternation between **dz** and **dź**, spelled **dz** before **i**; see **chodzę** "chodz-ę" 'I walk' vs. **chodzisz** "chodź-isz" 'you walk'.

rz/ż The letter-combination **rz** is an alternate way of spelling the same sound as **ź** (similar to **s** in *treasure*). The words **morze** *sea* and **może** *maybe* are pronounced exactly the same. Practice: **rzeka** *river*, **dobrze** "DO-bże" *fine*, **twarze** "TFA-że" *faces*, **orzeł** "O-żeł" *eagle*. After **t**,

p, k, the letter-combination **rz** is pronounced "sz": **trzeba** "TSZE-ba" *one must*, **przepraszam** "psze-PRA-szam" *excuse me*, **krzesło** "KSZE-sło" *chair*. The basis for spelling **rz** or **ż** has to do with etymology. The sound spelled **rz** is etymologically related to **r**, which will often be found in related words; see **morze** "MO-że" *sea*, related to **morski** *maritime*. Here are some words with **ż**: **żaba** *frog*, **żona** *wife*, **plaża** *beach*, **kożuch** *sheepskin coat*. In final position both **ż** and **rz** sound like "sz": **nóż** "nusz" *knife*, **stróż** "strusz" *guard*, **twarz** "tfasz" *face*, **tchórz** "tchusz" *coward*.

sz The letter-combination **sz** is pronounced close to English "sh" as in *shop*. Practice: **kasza** "'KA-sza" *buckwheat groats*, **szampan** "SZAM-pan" *champagne*, **szukam** "SZU-kam" *I am searching*, **tusz** *mascara*.

PREDICATE ADJECTIVES. Adjectives which are linked to the subject of a sentence with the verb 'be' are called PREDICATE ADJECTIVES. They agree in gender with the subject-noun referred to:

Ten pan jest bardzo miły. *That man is very nice (masculine agreement).*

Ta pani jest dość młoda. *That woman is fairly young (feminine agreement).*

To radio nie jest zbyt stare. *That radio is not too old (neuter agreement).*

A predicate-adjective question is formed with **jaki jaka jakie** *what (kind of)* this way:

Jaki jest ten dom)? *What is that house like?*

Jaka jest ta osoba? *What is that person like?*

Jakie jest to radio? *What is that radio like?*

This construction is more or less the equivalent of the more frequent construction **Co to jest za** _____. **jest** is often omitted:

Co to (jest) za budynek? *What sort of building is that?*

Co to (jest) za szkoła? *What sort of school is that?*

Co to (jest) za muzeum? *What sort of museum is that?*

YES-NO QUESTIONS AND STATEMENTS. Questions expecting 'yes' or 'no' for an answer are typically preceded by the interrogative particle **czy**, literally meaning 'whether'. It is important to remember that **czy** does not mean or substitute for the verb "is"; it simply signals a following yes-no question. One typically answers a yes-no question with either **tak** *yes* or **nie** *no*.

-**Czy ten obraz jest nowy?** *Is that picture new?*

-**Tak, on jest nowy.** *Yes, it is new.*

-**Nie, on nie jest nowy.** *No, it is not new.*

Czy also means 'or' in 'either-or' choice-questions of the type

1. LEKCJA PIERWSZA

Czy to jest stół czy biurko? Is that a table or a desk?

The word **tak**, besides meaning 'yes', can mean 'thus, so, as':

Ten samochód nie jest tak stary. *That car isn't so old.*

The word **nie** placed before a verb means 'not':

To nie jest kościół tylko ratusz. *That's not a church but a town hall.*

'AS, ... AS.... The adverb **tak** is often used in combination with **jak** to form sentences of the type

Ten hotel nie jest tak dobry jak tamten. *That hotel is not as good as that other one.*

To nie jest tak jak myślisz. *It's not the way you think.*

'HERE' AND 'THERE'

The word for the adverb 'here' is **tu** or, slightly emphatically, **tutaj**. The word for 'there' is **tam**. Both of these words answer questions posed with **gdzie** *where*:

Nasza nowa szkoła jest tutaj. *Our new school is here.*

Tu jest nasz dom. *Here is our house.*

Tam jest nasz nowy lektor. *There's our new language-teacher.*

Note that 'existential' *there* in English is not translated by **tam** in Polish, but is included in the sense of **jest** (*there*) *is*:

Czy jest tu dobre museum? *Is there a good museum here?*

VERY', 'RATHER', 'TOO', 'NOT TOO', 'A LITTLE TOO'. The item **bardzo** *very* is used to intensify predicate adjectives:

Nasz lektor jest bardzo wymagający. *Our (m.) language-teacher is very demanding.*

Ta studentka jest bardzo młoda. *That student (f.) is very young.*

The adjective modifiers **dość** *rather* and **nie... zbyt** *not too* function in a positive/negative reciprocal relationship:

To pytanie jest dość ważne. *That question is fairly important..*

To pytanie nie jest zbyt ważne. *That question is not too important.*

The word **zbyt** can also be used in the sense 'excessively':

On jest zbyt wymagający *He is too (excessively) demanding.*

The word **za** is the usual correspondent of English *too*, especially in combination with **trochę** *a little*, hence the phrase **trochę za** *a little too*:

Ten hotel jest trochę za drogi. *That hotel is a little too expensive.*

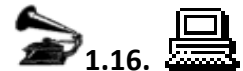
1.C. ĆWICZENIA

1.16. *Modifiers of predicate adjectives: dość 'fairly' and nie zbyt 'not too'.*

stary uniwersytet a. **Ten uniwersytet** jest **dość stary**. *That university is fairly old.*

b. **Ten uniwersytet** nie jest **zbyt stary**. *That university is not too old.*

młoda osoba, drogi hotel, duże krzesło, nowy dom, wymagająca praca, interesujący obraz, ważne słowo, stary samochód.

1.17. *The adverb tak thus,so, contrasted with the adjective taki taka takie:*

ładne imię: a. **To imię** nie jest **tak ładne**. *That first-name is not so pretty.*

b. To jest **takie ładne imię**. *That's such a pretty name.*

zła książka, nowy uniwersytet, drogi hotel, miła pani, mały budynek, dobre zadanie, młoda osoba, wymagający lektor, ważne pytanie.

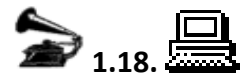

1.18. *What sort of jaki jaka jakie, and the alternate construction co to jest za ____?*

imię: a. **Jakie** jest **to imię**? *What sort of name is that?*

b. Co to jest za **biurko**? “ “?

Use the nouns of exercise 1.17.

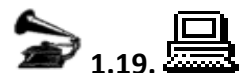
1.19. *Posing and answering yes/no questions with some verbs used in this section.*

zgadzać się: a. **Zgadzasz się?** *Do you agree?*

b. **Tak, zgadzam się.** *Yes, I agree.*

c. **Nie, nie zgadzam się.** *No, I don't agree.*

zgadzać się, tak myśleć, iść do domu, widzieć to, rozumieć, słyszeć-hear to, śpieszyć się, chcieć.

1. LEKCJA PIERWSZA

Ale ty dziś ładnie wyglądasz *My but you look nice today.* An on-line greeting card.

1.D. Dobrze wyglądasz

A conversation on the subject of how one looks and feels.

Marian: Bardzo dobrze <ładnie> wyglądasz dzisiaj.

You look very good <nice> today.

Mirka: To dziwne, bo bardzo źle się czuję. Jestem chora. Mam katar.

That's strange, because I feel very bad. I'm sick. I have a headcold.

Marian: Przykro mi, że źle się czujesz, ale wyglądasz znakomicie <wspaniale>.

I'm sorry you feel bad, but you look great <wonderful>.

Mirka: Cieszę się, że tak myślisz.

I'm glad you think so.

Marian: Zresztą zawsze dobrze wyglądasz.

For that matter, you always look good.

Mirka: Dziękuję. Jesteś miły.

Thanks, you're sweet (nice).

Do zapamiętania

Bardzo się cieszę.
 Bardzo źle się czuję.
 Cieszę się, że tak myślisz.
 Czuję się okropnie.
 Dobrze się czuję.
 Dobrze wyglądasz dzisiaj.
 Dziwię się.
 Jak się dzisiaj czujesz?

Jestem chory (chora).
 Jesteś miły (miła)
 Mam katar.
 Przykro mi, że źle się czujesz.
 Trochę się dziwię.
 Wyglądasz znakomicie.
 Zawsze dobrze wyglądasz.

Uwagi

cieszyć się –szę szysz be glad
chory *aj* sick
czuć się *czuję się, czujesz się +av* feel (good, bad, etc.).
doskonale excellent, **świetnie** great,
znakomicie fine. Various adverbial ways of paraphrasing **bardzo dobrze** "very good"
dzisiaj, dziś *av* today
dziwić się –wię –wisz be surprised
fatalnie fatally, **okropnie** dreadfully,
strasznie terribly. Various adverbial ways of paraphrasing **bardzo źle** "very bad".
gorzej *av* worse

lepiej *av* better
naprawdę *av* really
niż *conj* than
normalnie *av* normal(ly)
okropnie *av* awful, terrible
po prostu *av* simply
przykro mi *phr* I'm sorry
sam sama samo *pron aj* (one)self, same
tak samo *phr* the same (way)
woleć *wolę wolisz* prefer
wyglądać *-am -asz +av* look, appear (good, bad, etc.)
źle *av* badly
zmęczony *aj* tired
znakomicie *av* marvelous(ly)

Pytania (first read the **Historia**)

1. Jak Mirka dzisiaj się czuje? A Marian?
2. Czy Mirka jest chora? Co jej jest?–*what's wrong with her?*
3. Dlaczego Mirka dziwi się–*is surprised*, kiedy Marian mówi, że ona dobrze wygląda? (when answering, use **bo** *because*).
4. Jak myślisz, czy Marian naprawdę–*really* myśli, że Mirka dobrze wygląda, czy on po prostu–*simply* robi jej komplement?
5. Czy wolisz–*prefer* dobrze wyglądać czy dobrze się czuć?
i jedno i drugie *both one and the other*

1. LEKCJA PIERWSZA

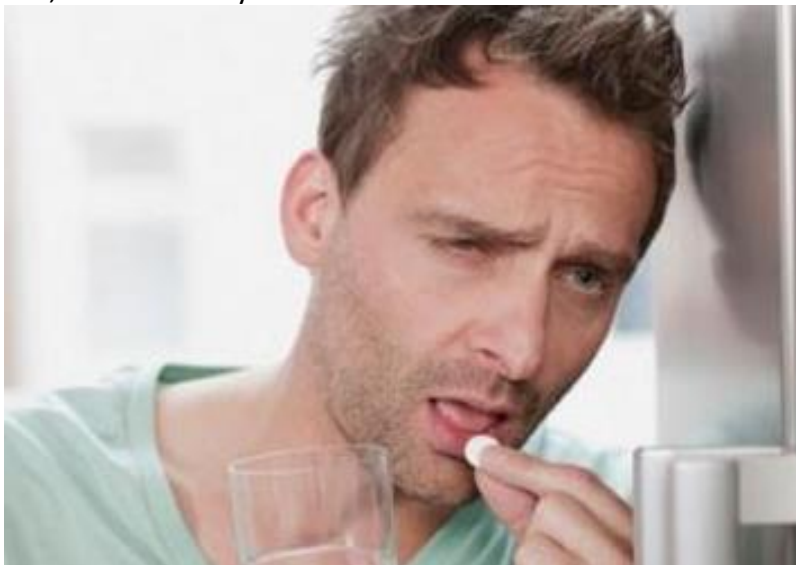
6. Jak ty dzisiaj się czujesz? Dobrze? Niezbyt dobrze? Znakomicie? Źle? Okropnie? Normalnie?
7. Nie jesteś chory (chora)? Jesteś zmęczony (zmęczona)-*tired*?
8. Czy zwykle czujesz się dobrze? Czy zawsze czujesz się dobrze?
9. Czy wyglądasz tak samo-*the same way*, jak zwykle?

Historia

Marian i Mirka spotykają się *w stołówce* na uniwersytecie. Marian mówi, że Mirka bardzo dobrze wygląda dzisiaj. Mirka *troche się dziwi*, bo ona dziś *okropnie* się czuje, bo ma katar i *boli ją głowa*. Marian mówi, że *przykro mu*, że ona źle się czuje, ale mimo to ona wygląda znakomicie. Mirka *cieszy się*, jeśli on *naprawdę* tak myśli. Marian myśli, że Mirka zawsze dobrze wygląda, i tak mówi. Jesteś miły, myśli i mówi Mirka.

stołówka cafeteria, **w stołówce** in the cafeteria. **trochę** a little bit. **okropnie** *av* terribly. **boli ją głowa** her head hurts, she has a headache. **przykro mu** he's sorry. **mimo to** despite that. **cieszy się** is glad. **naprawdę** really.

TRANSLATION. Marian and Mirka meet each other in the cafeteria. Marian says that Mirka looks very good today. Mirka thanks him but she is a bit surprised, because she feels terrible today. She has a head-cold and her head hurts. Marian says that maybe she feels bad, but she looks great. Mirka is glad if he really thinks so. Marian thinks that Mirka always looks good, and says so. –You're nice, thinks and says Mirka.

źle <okropnie, fatalnie> **się czuję**

GRAMATYKA 1.D.

ADJECTIVES AND RELATED ADJECTIVAL ADVERBS. Adjectives (marked with *aj* in the glossary) modify nouns and agree with them in gender (masculine, feminine, or neuter), number (singular or plural), and case (as we will eventually see). Most adjectives have an associated adverbial (*av*) form, in about the same meaning, which is used to modify anything other than a noun (for example, a verb, an adverb, or another adjective—in other words, something that has no gender). In other words, one may view adjectival adverbs as the non-gender-agreeing form of the adjective. See:

dobre piwo good beer (neuter gender)
dobra wódka good vodka (feminine gender)
dobry koniak good brandy (masculine gender)
dobrze się czuję I feel good (adverb, no gender, modifying the verb 'feel').

Adverbs end in either **o** or **-e** (i.e., **e** plus a change in the preceding consonant, called “softening”). Here are the most important rules for forming adverbs from adjectives:

a. Most basic two-syllable adjectives, as well as adjectives ending in **k, g, ch, c** take **-o**:

daleki far, <i>av</i> daleko	młody young, <i>av</i> młodo
drogi dear, expensive, <i>av</i> drogo	nowy new, <i>av</i> nowo
miły nice, <i>av</i> miło	stary old, <i>av</i> staro
interesujący interesting, <i>av</i> interesująco	

Two important exceptions are:

dobry good, <i>av</i> dobrze	zły bad, <i>av</i> źle
--	--------------------------------------

b. Adjectives with stems ending in a consonant plus **n** take **-e**, with the **n** softening to **ń**, spelled **ni-**:

fatalny awful, <i>av</i> fatalnie	okropny terrible, <i>av</i> okropnie
ładny pretty, <i>av</i> ładnie	świetny great, <i>av</i> świetnie
normalny normal, <i>av</i> normalnie	zwyczajny ordinary, <i>av</i> zwyczajnie

c. Most three- or four-syllable adjectives not covered by rules a. or b. take **-e**; note the change (“softening”) in the preceding consonant:

doskonały perfect, <i>av</i> doskonale	wyrazisty expressive, <i>av</i> wyraziście
wspaniały marvelous, <i>av</i> wspaniale	znakomity excellent, <i>av</i> znakomicie

1. LEKCJA PIERWSZA

Two important verbs which are followed by adverbial, not adjectival, complements are **czuć się** *czuję się, czujesz się* 'feel' and **wyglądać** -am -asz look, appear:

Bardzo źle się czuję dzisiaj. *I feel very bad today.*

Świetnie wyglądasz dzisiaj. *You look great today.*

One can predict that the verb will take an adverb, because the question that is asked uses the adverb **jak** 'how': **-Jak się czujesz?** *How do you feel?* **-Czuję się okropnie.** *I feel terrible.*

Compare:

Ta pani jest młoda. *That lady is young.*

Ta pani bardzo młodo wygląda. *That lady looks very young.*

Ten budynek jest dziwny. *That building is strange.*

Ten budynek wygląda dość dziwnie. *That building looks rather strange.*

Nasz dom jest bliski. *Our house is close.*

Mieszkamy dość blisko. *We live rather close.*

REPORTING VERBS: 'SAY/THINK THAT', ANSWER THAT', 'ASK WHETHER'.

When reporting on what someone says or thinks, the verbs 'say' (**mówić** *mówię, mówisz*) 'think' (**myśleć** *myślę myślisz*), and 'answer' (**odpowiadać** *odpowiadam odpowiadasz*) are followed by the subordinating conjunction **że** *that*:

On mówi, że bardzo się śpieszy. *He says (that) he is in a big hurry.*

Ona myśli, że on dobrze wygląda. *She thinks that he looks good.*

Agata odpowiada, że idzie na zajęcia. *Agata answers that she is going to class.*

The subordinating conjunction **że** may not be omitted, as *that* often can be in English, and it is always preceded by a comma. This comma is a purely visual sign and does not indicate a pause in speech.

The verb 'ask' (**pytać** *pytam, pytasz*) is followed by various question words, just as in English, but especially by **czy** *whether*:

Marek pyta, czy Agata idzie na zajęcia. *Marek asks whether Agata is going to class.*

Here is **pytać**, followed by various question words:

Andrzej pyta, gdzie ona idzie. *He is asking where she is going.*

Agata pyta, co on robi. *Agata is asking what he is doing.*

Pani Maria pyta, jak pan Karol się ma. *Maria asks how Mr. Karol is.*

Adam pyta, dlaczego on musi iść na zajęcia. *Adam asks why he has to go to class.*

Ewa pyta, kiedy ona musi być w domu. *Ewa asks when she has to be at home.*

Generally speaking, one may rely on English as a guide for being able to follow a verb with question words like **gdzie, kiedy, dlaczego**.

Observe how one uses 3rd-person verb forms in reporting on the words of others:

Saying (1st person): **Ona: - Idę na zajęcia.** *I'm going to class.*

Reporting (3rd person): **Ona mówi, że idzie na zajęcia.** *She says she is going to class.*

Asking (2nd person): **On: - Gdzie idziesz?** *Where are you going (to a 'she')?*

Reporting (3rd person): **On pyta, gdzie ona idzie.** *He asks where she is going.*

'AND' and 'BUT'

1. The conjunction **I** *and* indicates pure additive conjunction: **Marek I Agata** *Marek and Agata*, **kreda I ołówek** *chalk and pencil*. **Stół I krzesło** *table and chair*, **Warszawa I Kraków** *Warsaw and Krakow*.

2. If there is any contrast implied, that is, if a conjunction can be translated as either 'and' or 'but', or possibly as 'while', then the correct conjunction is **a** *and, but, while*:

To jest pióro, a to jest ołówek. *That's a pen and (but, while) that's a pencil.*

3. A strong contrast as to possible expectation is indicated with **ale** *but*:

Ten hotel jest nowy i drogi, ale nie jest zbyt dobry. *That hotel is new and expensive, but it is not especially good.*

4. The sense of 'but' in a sentence like *That's not a pen but a ball-point* is usually expressed with **tylko** *only*; however, **ale** *but* may also be used:

To nie jest pióro, tylko (ale) długopis. *That's not a pen but a ball-point.*

'I'M GLAD' and 'I'M SORRY'

The verb **cieszyć się** –*szę* –*szysz* means 'I'm glad', and is often followed by the conjunction **że**. Its more-or-less functional opposite is **przykro mi**, literally 'it's regrettable to me', which is also usually followed by **że**:

Cieszę się, że myślisz, że dobrze wyglądam. *I'm glad you think I look good.*

Przykro mi, że źle się czujesz dzisiaj. *I'm sorry you feel bad today.*

1. LEKCJA PIERWSZA

1.D. ĆWICZENIA

1.20. Various ways of contrasting items.

- stół, krzesło:
- a. Czy to jest **stół, czy biurko**? *Is that a table or a desk?*
  - b. To jest **stół, a to jest biurko**. *That's a table, and ("while") that's a desk.*
  - c. To jest **albo stół, albo biurko**. *That's either a table or a desk.*
  - d. To nie jest **ani stół, ani biurko**. *That's neither a table nor a desk.*
  - e. To nie jest **stół, tylko biurko**. *That's not a table but a desk.*

sufit, podłoga; ściana, tablica; ołówek, długopis; student, studentka; lektor, student; książka, zeszyt; kościół, ratusz; hotel, szpital (hospital), szkoła, muzeum.

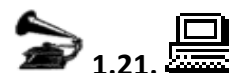

1.20.

1.21. Informal address from formal:

Jak się pani ma?   **Jak się masz?** *How are you?*

Gdzie pan idzie? Czy pani robi zakupy? Co pani robi? Gdzie pan jest? Jak pan myśli? Jak się pani czuje? Czy pani jest spóźniona? Dlaczego pan pyta? Dlaczego pani nie zgadza się? Czy pani dobrze rozumie?

1.21.

1.22. **ja też** I also, me too. **ty też** you too. **on(a) też** (s)he too.

- Dobrze się czuję.
- a. **Ja też dobrze się czuję**. *I feel good too.*
  - b. **Ty też dobrze się czujesz**. *You feel good too.*
  - c. **On(a) też dobrze się czuje**. *(S)he feels good too.*

Idę do domu. Dobrze wyglądam. Robię zakupy. Świetnie się czuję. Bardzo się śpieszę. Jestem spóźniony (-a). Dobrze rozumiem. Trochę się dziwię. Zgadzam się.

1.22.

1.23. **tak samo jak** 'the same as'.

I feel: **Czuję się tak samo, jak zwykle** (jak zawsze). *I feel the same as usual (as always)*

you look; he feels; I look; you feel; she looks.

1.E. Autobus

Waiting for a bus, two classmates after the first day of class introduce themselves. As classmates, they automatically consider themselves on a first-name basis.

Janek: *Interesujące zajęcia, * prawda?*

Agnieszka: *Bardzo.*

Janek: *Janek jestem.*

Agnieszka: *Bardzo mi miło. Agnieszka.*

Janek: *Czekasz na autobus <na tramwaj>?*

Agnieszka: *Tak. <Już bardzo długo.>*

Janek: *Ja też. Mieszkasz tu blisko?*

Agnieszka: *Nie, raczej daleko. <Tak, dość blisko.> O, jedzie mój autobus.*

Janek: *To do jutra.*

Agnieszka: *Hej! Cześć!*

Interesting class, right?

Very.

I'm Janek.

Very nice (to meet you). Agnieszka.

Are you waiting for the bus <trolley>?

Yes. <Already for a long time.>

Me. too. Do you live close?

No, fairly far. <Yes, rather close.> Oh, here comes my bus.

Then till tomorrow.

Hey, so long.

* zajęcia is a plural-only noun that can mean either class or classes (it literally means 'occupations'). Here it is taken to mean 'class'. Note that the plural adjective ending is **-e**, the same as the neuter singular ending.

1. LEKCJA PIERWSZA

Do zapamiętania

Bardzo mi miło.
Czekasz na autobus?
Do jutra.
Interesujące zajęcia, prawda?
Ja też czekam na autobus.
Janek jestem.

Jedzie mój autobus.
Mieszkam dość blisko.
Mieszkam raczej daleko.
Mieszkasz tu blisko?
To chyba jest oczywiste.

Uwagi

bliski *aj* near, close. *adv* **blisko**. **mieszkać blisko** live close by.
czekać *-am -asz* *czeka na+A* wait. **czekam na autobus** I'm waiting for the bus
daleki *aj* far. *av* **daleko**.
długi *aj* long. *av* **długo, jak długo** how long?
do siebie to one another
hej! (very informal) hi!, so-long!
Janek jestem I'm Janek. This way of introducing oneself is an invitation to call one by one's first name.

jechać jadę jedziesz jedzie ride. go, come (of vehicle)
jutro *av* tomorrow. **do jutra** *phr* till tomorrow.
mieszkać *-am -asz* live, reside.
mój moja moje *pron aj* my, mine
oczywisty *aj* obvious. *Av* **oczywiście** of course
przedstawić się *-am -asz* introduce oneself
razem *av* together
są are (agrees with **zajęcia** class(es), which is plural)
stąd *av* from here
znać się *-am -asz* know each other, one another

Pytania (for both written and oral responses)

1. Co Agnieszka teraz robi? A Janek? Jak długo czekają na autobus?
2. Czy Janek myśli, że zajęcia są interesujące? Czy Agnieszka się zgadza?
3. Czy Agnieszka mieszka blisko, czy daleko? A Janek?
4. Dlaczego Janek mówi 'to do jutra'?
5. Jak myślisz? Co to są za zajęcia?
6. Czy ty masz teraz interesujące zajęcia? Jakie? Czy są wymagające? Jakie są twoje najbardziej wymagające zajęcia?
7. Mieszkasz blisko czy daleko stąd-from here?
8. Musisz zwykle czekać długo na autobus?

Historia

Janek i Agnieszka *czekają na* autobus. Janek mówi, że on myśli, że *ich* zajęcia są interesujące i Agnieszka się zgadza. Ona mówi, że są *nawet* bardzo interesujące. Janek i Agnieszka *nie znają się jeszcze*, więc Janek *przedstawia się* i Agnieszka też. Janek pyta, czy Agnieszka czeka na autobus, a ona mówi, że tak. Janek mówi, że on też czeka na autobus. To chyba jest *oczywiste*. Pyta, czy ona mieszka blisko i ona odpowiada, że nie, mieszka raczej daleko. Potem jedzie *jej* autobus, więc *żegnają się*. *Do jutra*, mówi Janek, bo jutro *znowu* mają *razem* zajęcia.

czekają na are waiting for. **ich** their. **są** are. **nawet** even. **nie znają się jeszcze** don't know each other yet. **więc so**. **przedstawia się** introduces himself. **oczywisty** obvious. **jej** her. **sobie to one another**. **żegnają się** they say goodbye to each other. **jutro** tomorrow. **do jutra** till tomorrow. **znowu** again. **razem** together.

TRANSLATION. Janek and Agnieszka are waiting for a bus. Janek says that he thinks that their class is interesting, and Agnieszka agrees. She says they are even very interesting. Janek and Agnieszka actually don't know each other yet, so Janek introduces himself, and Agnieszka does too. Janek asks if Agnieszka is waiting for the bus, and she says yes. Janek says that he is also waiting for a bus. Probably that is obvious. He asks whether she lives close by, and she answers that no, she lives rather far away. Then her bus comes, so they say goodbye to each other. Till tomorrow, says Janek, because tomorrow they again have class together.

tramwaj trolley

1. LEKCJA PIERWSZA

GRAMATYKA 1.E

'BOTH... AND...', 'EITHER... OR...', 'NEITHER... NOR...'

1. The idea of 'both... and...' is expressed with **i..., i...:**

Ona jest i miła, i ładna. *She is both nice and pretty.*

2. 'Either... or...' is expressed with **albo... albo...:**

To jest albo ołówek, albo długopis. *That's either a pencil or a ball-point.*

3. 'Neither... nor...' is expressed with **ani... ani...:**

Ona nie jest ani młoda, ani stara. *She is neither young nor old.*

4. Questions of the type 'is that an X or a Y' are formed with **czy... czy...:**

Czy to jest pióro, czy długopis? *Is that a pen or a ball-point?*

'AS... AS...' The 'as' of comparison is expressed with '**tak, jak:**

Ten budynek nie jest tak duży, jak tamten. *That building is not as large as that other one.*

QUESTION TAG **prawda?** *right?*

Polish often places **prawda** 'right, true' (literally, 'truth') as a tag at the end of a sentence, as if encouraging agreement:

Nasz lektor jest dość wymagający, prawda? *Our language teacher is rather demanding, right?*

'TODAY', 'TOMORROW', 'YESTERDAY'. The Polish correspondents are

dziś or **dzisiaj** today

jutro tomorrow. **do jutra** till tomorrow, see you tomorrow.

wczoraj yesterday.

Examples:

Dzisiaj czuję się dobrze I feel good today.

Jutro mam zajęcia I have class tomorrow.

Wczoraj byłem (f. **byłam**) **chory** (**chora**). Yesterday I was sick.

See Lesson 5 for fuller examples of the use of these words, in expressions like 'tomorrow morning,' 'yesterday evening,' and so on.

USES OF **proszę**. **Proszę** literally means 'I ask, beg, request', and reminds one a bit of Shakespearean English "prithee". One uses the word a hundred times a day at least, in all manner of situations. Depending on context it can mean 'please', 'you're welcome', 'here you are', 'help yourself', 'after you', 'please come in', 'if you please', 'by all means'. A store owner will say **proszę** to mean 'may I help you?', and **proszę** is the polite way to say 'I beg your pardon?' when one has not understood something. One may also use **proszę?** when answering the telephone instead of **słucham?** The form **proszę** (or **poproszę**) is also used to ask for things in restaurants and stores: **Poproszę/proszę dwa bilety tramwajowe** (I'd like two trolley tickets, please).

1. LEKCJA PIERWSZA

1.E. ĆWICZENIA

1.24. Give the question that the statement answers;

To jest tablica.   **Co to jest?**

To jest lektor. Idę na zajęcia. Tak, to jest obraz. Robię zakupy. Nie, ten obraz nie jest ładny. To nie jest ani stół, ani biurko. Ta szkoła jest nowa. To jest nasze nowe muzeum.

1.24.

1.25. Adverbs after **czuć się** 'feel' and **wyglądać** 'look, appear'. Use whichever of the two verbs makes sense. Use **czuć się** in the 1st. person, or **wyglądać** in the 2nd person. Put the adverb in sentence-initial position.

okropny: **Okropnie się czuję dzisiaj.** *I feel terrible today.* or:
              Okropnie wyglądasz dzisiaj. *You look terrible today.*

ładny, świetny, młody, stary, doskonały, dobry, zły, wspaniały, znakomity, normalny.

1.26. Translate. Use the present tense of the verb (one word):

- a. How long have-you-been-waiting for the bus?
- b. I-have-been-waiting for a very long time.
- c. Do-you-live far?
- d. No, I live rather close.
- e. How long have-you-been-living here?
- f. I-have-been-living here for five years (**pięć lat**) already.

1.27. *Statements and responses. Translate into Polish. Develop into full conversations.*

1. Hello! Hello. How are you?	16. That hotel is marvelous. You think so?
2. What's new with you? Nothing new.	17. Who is that? That's our new teacher (m).
3. What are you doing here? I'm doing some shopping.	18. That is our new neighbor (f.). She is very pretty.
4. Excuse me, but I have to go. Well then good bye.	19. He is very young, don't you think? Not at all. He's not so young.
5. Excuse me, I have to go. I'm late. Me too.	20. Where are you going? I'm going to class.
6. So long. Bye, see you.	21. How do you feel today? I feel the same as (tak samo jak) usual.
7. What kind of building is that? What building? Where?	22. You look terrible today. Thanks. I feel terrible too.
8. That's a new hotel. It's marvelous.	23. How do I look? You look great.
9. Hi Marek! Hi, Agata. How are you?	24. You look great today. Thanks, so do you.
10. How are you? (formal, m. or f.) So-so. And you?	25. Are you waiting for the bus? Yes. I'm going (jadę) home.
13. What's new ("What's to hear")? Nothing new.	26. Here comes my bus. Then till tomorrow.
14. Where are you going? I'm going to class(es).	27. Do you live far away? No, rather close.
15. Are you in a hurry? Yes, I'm late, as usual.	28. That lecturer is very demanding. That's very possible.

1.28. *Fill in the blanks, translating the English word or phrase.*

-
1. **Bardzo** ---.
(I) am in a hurry
2. **Co pan (pani) tu** ---?
are doing
3. **Co to jest za** ---?
building
4. **Gdzie** ---?
are you going
5. **Idę** ---.
home
6. **Idę** ---.
to classes
7. **Jestem** ---.
late
8. **Muszę już** ---.
go
9. **No to** ---.
good-bye
10. **Ona jest bardzo** ---.
young
11. **On jest bardzo** ---.
demanding
12. **On nie jest** --- młody.
so
13. **To jest** ---.
our new teacher-f.
14. **To jest** --- muzeum.
a marvelous new
15. **Agata nie jest** ---.
late
16. **Co to jest za** ---?
a school
17. **Czy to pióro jest** ---?
good
18. **Czy to jest pióro** --- długopis?
or
21. **Ona jest** --- i ładna i inteligentna.
both
19. --- **jest ta szkoła?**
What kind
20. --- **jest to radio?**
What kind
22. **Ona nie jest ani młoda,** --- stara.
nor
23. **Ta lampa nie jest** --- droga.
so
24. **Ta pani jest** --- miła.
very
25. **Ta pani jest** --- młoda.
rather
26. **Ta pani to** --- sąsiadka.
our new
27. **Ten dom jest nowy,** --- tamten jest stary.
and (while)
28. **Ten hotel jest nowy,** --- nie jest
dobry. but
29. **Ten hotel jest** --- drogi.
a little too
30. **Ten hotel jest wspaniały,** ---?
don't you think
31. **Ten obraz nie jest tak ładny,** ---
tamten. as
32. **Ten uniwersytet nie jest** ---.
too demanding
33. **To jest albo ołówek,** --- długopis.
or
34. **To nie jest pióro,** --- długopis.
but
35. **Ten pan jest raczej stary,** ---?
right
36. **Bardzo się śpieszę,** ---.
as always
37. **Okropnie** --- dzisiaj.
I feel
38. **Dobrze** --- dzisiaj.
you look

39. **Dlaczego** ---?

do you ask

40. **Czekasz** ---?

for the bus

41. **Ona pyta**, --- **on jest spóźniony**.

whether

42. **On mówi**, --- **idzie do domu**.

that

43. **Dzisiaj** --- **się czuję**.

better

44. **Ta pani wygląda bardzo** ---.

young

45. **Wyglądasz** ---, **jak zawsze**.

the same

46. ---, **że czujesz się dobrze**.

I'm glad

47. ---, **że jesteś chory**.

I'm sorry

48. **Mieszkaś tu** ---?

close

49. **Jak długo** ---?

have you been waiting (1 word, present tense)

1.29. Vocabulary in a grammatical context.. Replace the word or words in boldface with another word in a form adapted to the grammatical context. In some instances the choice is very broad, in others very restricted. Keep the person of the verb the same.

1. To jest **długopis**.

2. To jest nowa **książka**.

3. To jest **nowa** książka.

4. Ta pani jest **miła**.

5. Ta **pani** jest miła.

6. Ten pan to nasz **sąsiad**.

7. Ta pani to nasza **sąsiadka**.

8. Gdzie jest **Andrzej**?

9. Gdzie jest to **krzesło**?

10. Ten stół jest **nowy**.

11. Tu jest nasz **hotel**.

12. Co **pan** robi?

13. Co **robisz**?

14. Muszę **iść**.

15. Jakie jest to **muzeum**?

16. Idę **na zajęcia**.

17. Co to jest za **budynek**?

18. To radio nie jest tak **stare**.

19. Czy to jest stół czy **biurko**?

20. To nie jest kościół tylko **ratusz**.

21. Nasza lektorka jest dość **wymagająca**.

22. Nasza lektorka jest **dość** wymagająca.

23. Nie **zgadzam się**.

24. Bardzo źle **wyglądam** dzisiaj.

25. Mieszkam dość **blisko**.

26. Ja też dobrze **rozumiem**.

27. Jak długo tu **czekasz**?

1. LEKCJA PIERWSZA

Mini-Lekcja 1: Polskie liczebniki *Polish numbers*

It is useful to begin to learn the Polish numbers even before one knows how to use them perfectly. Polish numeral syntax is complex, and is introduced in this book gradually, and summarized in Lesson 12. Here are the cardinal numbers 1-20, 30, 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100:

1 jeden , f. jedna , n. jedno	15 piętnaście
2 m./n. dwa , f, dwie	16 szesnaście
3 trzy	17 siedemnaście
4 cztery	18 osiemnaście
5 pięć	19 dziewiętnaście
6 sześć	20 dwadzieścia
7 siedem	30 trzydzieści
8 osiem	40 czterdzieści
9 dziewięć	50 pięćdziesiąt
10 dziesięć	60 sześćdziesiąt
11 jedenaście	70 siedemdziesiąt
12 dwanaście	80 osiemdziesiąt
13 trzynaście	90 dziewięćdziesiąt
14 czternaście	100 sto

“Zero” is **zero**. When counting a series from 1, one often uses **raz** once instead of **jeden**.

Practice saying these Polish phone numbers. You may say the two- or three number combinations as single numbers or as compounds (e.g. either “**pięć osiem**” or “**pięćdziesiąt osiem**”). The first two digits are area codes.

58 524 82 22. 42 778 27 78. 22 487 83 89. 61 830 78 01. 91 484 17 56. 59 863 43 22.

- **Ile masz lat?** How old are you („how many years do you have)?
- **Mam dwadzieścia lat.** A ty? I’m twenty years old („I have 20 years”). And you?
- **Ja mam dwadzieścia dwa lata.** I’m twenty-two years old.

rok year. **jeden rok** *one year*
dwa, trzy, cztery lata 2, 3, 4 years
pięć, sześć, ... lat 5, 6, etc. years

minuta minute. **jedna minuta**
dwie, trzy, cztery minuty 2, 3, 4 years
pięć, sześć, ... minut 5, 6, etc. years

Mam dwadzieścia dwa lata I’m 22 years old.
Mam dwadzieścia pięć lat I’m 25 years old.
Mam dwadzieścia jeden lat I’m 21 years old.

Czekam już dwie minuty. I’ve been waiting for 2 minutes already.
Czekam już pięć minut. I’ve been waiting for 5 minutes already.

THE POLISH BIRTHDAY SONG. **sto lat** 100 years. The song **Sto lat** is used for various celebratory occasions, not only for birthdays. Here are the words (for the melody, consult the internet):

Sto lat, sto lat, niech żyje, żyje nam! *A hundred years, a hundred years, may he live for us!*
Sto lat, sto lat, niech żyje, żyje nam! *A hundred years, a hundred years, may he live for us!*
Jeszcze raz, jeszcze raz, niech żyje, żyje nam.... *Once again, once again, may he live for us,*
Niech żyje nam! *May he live for us!*

Konwersacje uzupełniające *supplementary conversations*

A. Ile masz lat?

-Ile masz lat?	<i>How old are you?</i>
-Mam dwadzieścia lat. A ty?	<i>I'm 20 years old. And you?</i>
-Ja mam dwadzieścia trzy lata.	<i>I am 23 years old.</i>
-Nie wyglądasz tak staro.	<i>You don't look so old.</i>
-Dziękuję za complement.	<i>Thanks for the compliment.</i>

rok, *pl* lata. dwa, trzy, cztery lata. *Gpl* lat. pięć, sześć, etc. lat

B. Jak daleko mieszkasz?

-Jak daleko stąd mieszkasz?	<i>How far do you live from here?</i>
-Mieszkam stąd trzy kilometry. A ty?	<i>I live three kilometers from here.</i>
-Ja mieszkam stąd jakieś dwanaście kilometrów.	<i>I live 12 kilometers from here.</i>
-To dużo.	<i>That's a lot.</i>

stąd *from here*. kilometr *kilometer*, *pl* kilometry. dwa, trzy, cztery kilometry. *Gpl* kilometrów. pięć, sześć, etc. kilometrów.

C. Proszę, dziękuję

-Proszę?	<i>May I help you?</i>
-Proszę dwa bilety na tramwaj.	<i>I'd like 2 trolley tickets, please.</i>
-Proszę.	<i>Here you are.</i>
-Dziękuję.	<i>Thank you.</i>
-Proszę.	<i>You're welcome.</i>

1. LEKCJA PIERWSZA

D. On ma grypę

-Gdzie jest Jarek dzisiaj?

Where's Jarek today?

-Jest w domu. Bardzo źle się czuje.

He's at home. He feels very bad.

-Ojej! Co mu jest?

Oh dear. What's wrong with him?

-Nie wiem. Chyba ma grypę <katar, kaca>.

I don't know. Probably he has the flu. <a headcold, a hangover>.

co mu (jej) jest? *what's the matter with him (her)?* **grypa** the flu. *Accusative case* **grypę**

E. Mam chandrę

-Kiepsko dzisiaj wyglądasz.

You look lousy today.

-Nic dziwnego. Bardzo źle się też czuję.

No wonder. I feel really bad too.

-Co ci jest? Jesteś chory (chora)?

What's the matter? Are you sick?

-Nie, po prostu mam chandrę.

No, I simply have the blues.

co ci jest? *what's the matter with you?* **nic dziwnego** no wonder. **chandra** the blues. *Accusative case* **chandrę**.